

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark

Att.: mml@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325629
CBA@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 18/02130-2

11. OKTOBER 2018

HØRINGSSVAR OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF STRAFFELOVEN (ULOVIG PÅVIRKNINGSVIRKSOMHED)

Justitsministeriet har ved e-mail af 13. september 2018 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven (Ulovlig påvirkningsvirksomhed).

Instituttet noterer sig, at det fremgår af punkt 3.3.5 i udkastet, at det er en forudsætning for at ifalde straf for overtrædelse af den forslåede bestemmelse i straffelovens § 108, at gerningsmanden har det fornødne forsæt, jf. den almindelige regel herom i straffelovens § 19. Det er således præciseret, at gerningsmanden skal have forsæt i relation til samtlige objektive momenter, der konstituerer forbrydelsen. En gerningsmand vil derfor alene straffes, hvis gerningsmanden havde forsæt til at hjælpe eller sætte en fremmed efterretningstjeneste i stand til at virke inden for den danske stats område, da gerningsmanden udførte sine handlinger.

Videre noterer instituttet sig, at Justitsministeriet har redegjort for den forslåede bestemmelse i lyset af artikel 10 om retten til ytrings- og informationsfrihed i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). Det følger således af udkastet, at hensynet til ytringsfriheden i EMRK artikel 10 ud fra en konkret vurdering vil kunne føre til at påvirkningsvirksomhed, omfattet af den forslåede bestemmelse i straffelovens § 108, ikke vil være strafbar (fx i forbindelse med journalistisk virksomhed).

Det er videre præciseret under punkt 3.3.4 og 4.2 i udkastet, at et hvert indgreb i ytringsfriheden under alle omstændigheder skal ske i overensstemmelse med kravene i artikel 10 i EMRK, herunder kravet om proportionalitet.

Instituttet vil i den forbindelse fremhæve, at indgreb i ytringsfriheden forudsætter en tilstedeværelse af lovhjemmel, hvilket betyder, at national lovgivning skal indeholde en bestemmelse, der hjemler adgang til at foretage indgreb. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstolens praksis (EMD) har fastslået, at hjemlen ikke blot skal være til stede, men også opfylde nogle kvalitetskrav. Disse krav omfatter tilgængelighed til hjemmelsgrundlaget og forudsigelighed med hensyn til effekten af hjemlens anvendelse. Det sidstnævnte krav indebærer, at en hjemmel skal være formuleret med tilstrækkelig klarhed, præcision samt tilgængelighed for borgeren, således at der er mulighed for at indrette sin adfærd og have mulighed for at forudsige konsekvenserne af en eventuel handling eller ytring.¹

Endvidere fremgår det af EMDs praksis, at indgreb i ytrings- og informationsfriheden skal være proportionale, og Menneskerettighedsdomstolen lægger i sin almindelige praksis om ytringsfrihed vægt på, at strafudmålingen skal være forholdsmæssig, således at risikoen for uforholdsmæssige straffe ikke har en kølnende virkning ("chilling effect") på lovlige ytringer i den offentlige debat om væsentlige samfundsmæssige problemstillinger.²

Instituttet har derudover ingen bemærkninger til udkastet.

Der henvises til ministeriets sagsnr.: 2017-10-0114.

Med venlig hilsen

Christoffer Badse
MONITORERINGSCHEF

¹ Se blandt andet EMD, *The Sunday Times mod Storbritannien*, sagsnr. 6538/74, 26. april 1979, præmis 47-49.

² Se blandt andet EMD, *Pedersen og Baadsgaard mod Danmark*, sagsnr.: 49017/99, 17. december 2004, præmis 93.